

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 11. januar 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Mads Helsted Laursen
Sagsnr.: 2021-0030-7020
Dok.: 2261433

Besvarelse af spørgsmål nr. 369 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 369 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. december 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Nick Hækkerup

/

Louise Degn Brammer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 369 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere artiklen: "Mor prøvede at overtale datter til at blive hjemme fra sommerhus, men hun tog afsted alligevel og vendte aldrig hjem", tv2.dk, den 23. november 2021, og i forlængelse heraf redegøre for proceduren for anvendelse af retslægelige obduktioner? Og vil ministeren tilkendegive, om man som forælder til et dødt barn bør have ret til en "second opinion" i forhold til dødsårsagen?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”1. Reglerne om retslægeligt ligsyn og retslægelig obduktion følger af sundhedsloven. Herudover har Rigspolitiet udarbejdet en såkaldt kundgørelse om politiets opgaver i forbindelse med dødsfald. Kundgørelsen suppleres af en vejledning om politiets opgaver ved dødsfald.

Reglerne om afholdelse af retslægeligt ligsyn følger af sundhedslovens §§ 180-181 og indebærer bl.a., at retslægeligt ligsyn – med visse undtagelser – iværksættes ved dødsfald, der er omfattet af lægers pligt om indberetning af dødsfald til politiet, jf. sundhedslovens § 179. Retslægeligt ligsyn foretages af politiet og Styrelsen for Patientsikkerhed i forening, jf. sundhedslovens § 181, stk. 1.

Retslægelig obduktion skal ifølge sundhedslovens § 184, stk. 1, foretages, når dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, eller muligheden heraf ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, eller obduktion dog skønnes nødvendig for at hindre, at der senere kan opstå mistanke herom. Retslægelig obduktion skal endvidere foretages, når dødsårsagen i øvrigt ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn, eller når dødsårsagen ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn og yderligere retsmedicinske undersøgelser af politimæssige grunde skønnes påkrævet.

Bestemmelse om retslægelig obduktion træffes af politiet, jf. sundhedslovens § 185, stk. 1. Obduktionen udføres af en sagkyndig læge, der udpeges af sundhedsministeren.

Baggrunden for, at det er politiet, der træffer bestemmelse om retslægelig obduktion, er, at obduktionen i de fleste tilfælde vil have til formål at tilvejebringe oplysninger, der kan være af betydning for spørgsmålet om eller udfaldet af en straffesag. Her

beror afgørelsen på en vurdering af de politimæssige, herunder efterforskningsmæssige, grunde til afholdelse af obduktion. Det følger således af forarbejderne til bestemmelsen, at retslægelig obduktion er at betragte som et efterforskningskridt på linje med andre efterforskningskridt til oplysning af straffesager eller lignende, og vil være undergivet de almindelige regler herom.

Af samme grund beror det på en konkret vurdering foretaget af politiet, hvorvidt der er politimæssige grunde til iværksættelse af delvis eller fuldstændig retskemisk undersøgelse i forbindelse med obduktionen.

Det følger af Rigspolitiets vejledning, at beslutning om, hvornår retslægelig obduktion må anses for påkrævet, beror på et skøn. I den forbindelse bemærkes, at formuleringen ”ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes” i sundhedslovens § 184, stk. 1, nr. 1, begrænser antallet af obduktioner, idet i hvert fald tilfælde, hvor både Styrelsen for Patientsikkerhed og politiet efter deres iagttagelser ved det retslægelige ligsyn med rimelig sikkerhed har skønnet, at der ikke foreligger et strafbart forhold, undtages fra obduktion.

Obduktion med det formål at hindre, at der senere kan opstå mistanke om strafbart forhold, kan f.eks. tænkes i forbindelse med børnedødsfald og dødsfald, der indtræder lang tid efter en ulykke. I disse tilfælde er der således nærmere tale om en præventiv obduktion end en konkret mistanke om strafbart forhold.

Det følger ligeledes af Rigspolitiets vejledning, at hvis politiet ikke træffer afgørelse om retslægelig obduktion, bør en privatretlig interesse i obduktionen føre til, at politiet underretter vedkommende, herunder forsikringsselskaber og hospitaler, når liget er frigivet, således at en privat part på egen bekostning kan få foretaget obduktion.

Endelig følger det af sundhedslovens § 184, stk. 2, at skønnes almen interesse i øvrigt at kræve en særlig undersøgelse af dødsårsagen ved bestemte grupper af dødsfald, kan sundhedsministeren bestemme, at der ved sådanne dødsfald skal foretages retslægelig obduktion.

For så vidt angår reglerne om lægevidenskabelig obduktion henvises til Sundhedsministeriet.

2. Rigspolitiet har indhentet en udtalelse om den konkrete sag fra Nordjyllands Politi, der har oplyst, at politikredsen den 6. august 2020 kl. 00.30 modtog et alarmopkald, idet en 17-årig pige var blevet ukontaktbar med svag vejrtrækning under et ophold med kammerater i et sommerhus.

Politiet kørte med udrykning til sommerhuset, hvor sundhedsfagligt personale gav førstehjælp, og pigen blev i en ambulance kørt til sygehus i Aalborg. Trods fortsat lægelige indsats her blev pigen erklæret død kl. 02.45.

Politiet foretog om natten undersøgelser på stedet, og de unge i sommerhuset blev afhørt. Det blev herunder bl.a. oplyst, at de unge havde festet, og at pigen og en 18-årig ung mand på et tidspunkt gik ud i annekset. Den 18-årige oplyste, at pigen, blev meget dårlig og faldt ned på gulvet. Han hentede de andre i sommerhuset, og der blev ringet til 112.

Om natten den 6. august 2020 oplyste Aalborg Universitetshospital, at pigen havde haft en blødning i hjernen. Politiet og embedslægen foretog samme morgen ligsyn. Selv om embedslægen ikke fandt tegn på læsioner eller lignende, anbefalede embedslægen obduktion for at klarlægge årsagen til hjerneblødning hos en ellers sund og rask 17-årig. Den politifaglige vurdering var dog under ligsynet, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at foretage en retslægelig obduktion.

Nordjyllands Politi fortsatte sine undersøgelser af hændelsesforløbet, og der skete bl.a. en lang række afhøringer, ligesom der blev indhentet supplerende lægelige vurderinger. Der var under efterforskningen også dialog med den afdøde piges mor og hendes bistandsadvokat.

Nordjyllands Politi besluttede den 2. juni 2021 at indstille efterforskningen, jf. retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var rimelig formodning om, at der var begået noget strafbart i forbindelse med pigens tragiske død.

Afgørelsen blev påklaget til Statsadvokaten i Viborg, som den 27. juli 2021 besluttede, at der ikke var grundlag for at genoptage efterforskningen – herunder for at gennemføre en obduktion. Statsadvokaten var enig med Nordjyllands Politi i, at der ikke var en rimelig formodning om, at der er begået noget strafbart i forbindelse med dødsfaldet.

Politikredsen har endvidere oplyst, at den afdøde piges mor den 28. oktober 2020 klagede til Nordjyllands Politi over politiets behandling af sagen. Nordjyllands Politi fastslog i sin afgørelse den 25. november 2020, at der havde været grundlag for retslægelig obduktion og rekvirering af retsmedicinske ydelser. Nordjyllands Politi fandt imidlertid, at selve skønnet om ikke at foretage retslægelig obduktion var truffet ud fra saglige kriterier, og at det ikke havde en sådan karakter af fejlskøn, at der var grundlag for en egentlig kritik af enkelte medarbejdere. Nordjyllands Politi beklagede desuden, at politiet, da muligheden for obduk-

tion blev drøftet med moderen, ikke orienterede om embedslægens anbefaling. Moderen fik derimod ikke medhold i en række andre klagepunkter. Nordjyllands Politis afgørelse blev påklaget til Statsadvokaten i Viborg, som den 9. april 2021 erklærede sig enig i afgørelsen.

På vegne af den afdøde piges forældre indgav bistandsadvokaten den 24. juni 2021 en anmeldelse til Den Uafhængige Politiklagemyndighed om, at Nordjyllands Politi havde handlet strafbart ved behandlingen af sagen. Politiklagemyndigheden afviste den 15. juli 2021 anmeldelsen, da der ikke var rimelig mistanke om, at der var begået et strafbart forhold. Statsadvokaten i Viborg tiltrådte den 18. oktober 2021 dette og tilkendegav bl.a., at det ikke er muligt at klarlægge en dødsårsag, men der er dog ikke noget, der tyder på, at pigen har været udsat for en forbrydelse.

Nordjyllands Politi har endvidere henvist til, at som beskrevet i Nordjyllands Politis afgørelse til moderen den 25. november 2020 burde der ved ligsynet have været truffet beslutning om obduktion. Nordjyllands Politi beklager fortsat, at dette ikke skete. Der vil altid være tale om et meget konkret politifagligt skøn, men når et i øvrigt rask ungt menneske som pigen den omtalte sag dør under disse tragiske omstændigheder, og embedslægen anbefaler en obduktion, bør politiet følge denne anbefaling.

Under interviewet med vicepolitiinspektør Frank Olsen i dokumentarudsendelsen om sagen blev det også beklaget, at obduktion ikke blev foretaget.

Dette forløb har givet anledning til, at Nordjyllands Politi har indskærpet, at når unge raske mennesker tilsyneladende uforklarligt pludselig afgår ved døden, skal der som klart udgangspunkt altid ske obduktion.

Endvidere har Nordjyllands Politi på baggrund af forløbet indledt drøftelser med Region Nordjylland for fremadrettet at sikre, at der ikke i forbindelse med dødsfald og ligsyn kan opstå usikkerhed om bl.a. myndighedernes opgaver og kommunikation. Det er aftalt, at der etableres et nyt samarbejdsforum, hvor det første møde forventes afholdt i starten af 2022.”

Det er ufatteligt tragisk, når unge mennesker går bort alt for tidligt. Sagen, som omtales i den artikel, der henvises til i spørgsmålet, er ingen undtagelse. Jeg har stor forståelse for, at det har påvirket den unge kvindes familie og venner dybt.

Jeg har noteret mig, at Nordjyllands Politi har beklaget, at der ikke blev foretaget obduktion i den konkrete sag, og at der vil blive etableret et nyt samarbejdsforum med Region Nordjylland.